

מתניתין

אבל אם חישב בשעת שחיטה לזרוק דמו למחר, או לזרוק מקצת דמו⁽¹⁵⁾ למחר.⁽¹⁶⁾ וכן אם חישב להקטיר אימוריו למחר או מקצת אימוריו למחר. או אם חישב בזבח שדינו להיאכל ליום אחד [כגון תודה, חטאת ואשם] לאכול בשרו למחר או כזית⁽¹⁷⁾ מבשרו למחר, או לאכול כזית מעור האליה למחר, הרי הקרבן פיגול, וחייבין עליו כרת באכילתו, אף אם אכלו לבסוף בזמנו.⁽¹⁸⁾

גמרא

סברוה כי עור האליה כאליה דמי. וכשם שלענין כח-א

השוחט⁽¹⁴⁾ את הזבח שדינו להיות נאכל, וחישב בשעת שחיטה לזרוק דמו בחוץ, או מקצת דמו בחוץ, וכן השוחט במחשבה להקטיר אימוריו בחוץ או מקצת אימוריו בחוץ, או שחישב לאכול בשרו בחוץ או כזית מבשרו בחוץ, או שחישב לאכול כזית מעור האליה [שנחשב כבשר] בחוץ — פסול הקרבן, ואין בו כרת באכילתו, אף אם אכלו בחוץ. והטעם, משום שאין הזבח נעשה פיגול אלא במחשבת אכילה או מחשבת זריקת הדם חוץ לזמנו, ואילו במחשבת חוץ למקומו הוא רק פסול אך אינו פיגול.

מחשבת פיגול.

והוכיח מדברי התוס' לקמן [קט ב ד"ה ומר] שכתבו כי הטעם שהמקטיר אפילו כזית מן הקומץ בחוץ חייב [ואין צריך שיקטיר את כולה בכדי להתחייב] הוא משום שהקומץ הינו חשוב להתפגל במחשב על מנת להקטיר כזית ממנו בחוץ ולכך חשובה אף הקטרתו לחייב על מקטיר כזית ממנה בחוץ. ומבואר בדבריהם כי הטעם שמחשבה על כזית מן הקומץ הינה מחשבה אינו משום שיש כאן מחשבה בשיעור הקטרה, כי אדרבה, ממה שידענו שמחשבת כזית מועילה לפיגול למדנו שכזית הינו שיעור לענין הקטרה בחוץ, אלא הטעם שמחשבה מועילה על כזית הוא משום שאכילת מוצח הינה בכזית וכפי שלמדנו מן הפסוק של "ואם האכל יאכל" שאכילת מוצח דומה לאכילת אדם ששיעורו בכזית. ולפי זה כל שחישב שיעור אכילת מוצח הרי זה פיגול. ויעינין בדבריו שנשאר מסופק אולי שפיכת מקצת שיריים אינה נחשבת כלל ולא תועיל בה מחשבה.

17. בכתבי הגרי"ז כתב, כי הטעם שפיגול חל רק על ידי מחשבה על כזית מן הבשר אין זה משום שפחות מכזית אינו שיעור אכילה, אלא משום שכזית הוא שיעור הפוסל את הקרבן, והוכיח כן מדברי הגמרא לקמן שאף אם חישב שתאכלהו אש חוץ לזמנו הרי זה פיגול, ובאכילת אש ודאי לא שייך שיעור כזית, כי רק באכילת אדם שייך לומר שפחות מכזית אינו שיעור אכילה אבל באכילת אש לא מצינו דבר זה. ולמדנו דין זה ממה שנאמר "ואם האכל יאכל" שמחשבת פיגול הינה רק בשיעור כזית שהוא שיעור אכילת אדם.

18. כתב המנחת חינוך [מצווה קמ"ד אות ד'], שכל קרבן שחישב באחת מד' עבודותיו מחשבת פיגול שדינו שעל ידי הזריקה יחול בו פיגול, אסור לזרוק הדם על המוצח אלא ישפכנו כיון שאסור לזרוק פסול על המוצח. ובאות ז' כתב, שאם מחשבת הפיגול היתה בעת השחיטה לא יקבל את הדם כלל, אבל אם היתה המחשבה בעת קבלה או הולכה הרי שלשיטת הרמב"ם [הלכות פסולי המוקדשין, פרק ג' הלכה י"ט] הסובר שכלי שרת מקדשים את הדם הפסול להיקרב, אסור לשפוך את הדם וצריך לזרוק על המוצח כיון שהם כמו פסולי

לקומץ, ולפי זה יתכן שהוא הדין במזבח כיון ששייך בו ב' טעמים אלו [אמנם מקדש הוא את הקומץ להיקרב, אבל] לבתחילה אף קומץ כשר לא יקטירנו כיון שנעשה במזבח שאין לו תוך ושאינו ראוי לקומץ.

14. באחינוזר [יורה דעה סימן כ"ו אות י"ב] הסתפק באופן שמחשבת הפיגול היתה בעת שחיטת מיעוט האחרון לאחר שכבר שחט את רובו, האם נעשה הקרבן פיגול בכך. עוד הביא בשם רעק"א שהסתפק אם מועילה מחשבת פסול בעת שחיטת מיעוט ראשון של הקנה שאין עליו שם עבודה, וכתב, כי אם במיעוט ראשון לא נעשה פיגול כל שכן שבמיעוט אחרון כיון שכבר הותר הקרבן בשחיטת רובו.

15. היינו לכל הפחות כשיעור הזאה, וכתב הגרי"ז כי אמנם לא מצינו שנתנה התורה שיעור על מחשבת הזאה חוץ לזמנה, אלא שמאחר ובפחות משיעור הזאה אינה נחשבת הזאה נמצא שלא חישב כלל על הזאה חוץ לזמנה, והעיר על דברי הרמב"ם [הלכות פסולי המוקדשין, סוף פרק י"ד] שכתב "כיון שחשב על כזית הזאה מן הדם פסול", ולכאורה מה חידש בזה הרי פשוט שפחות משיעור זה לא נחשבת הזאה ואין זו מחשבת פסול כלל.

16. המקדש דוד [סימן ז' אות ה'] חוקר בחישוב על שפיכת מקצת שירי הדם חוץ לזמנו האם נעשה פיגול בכך או לא, וצדדי הספק הם, האם שפיכת השיריים כולה נידונית כמתנה אחת ושפיכת מקצת השיריים אינה מתנה כלל, וכמו בנסכים שדינם שאם ניסך פחות מג' לוגין אין זה כלום, ואם כן הוא הדין שאין מועילה עליה מחשבה, או שגם בשפיכת מקצת שיריים נחשב אכילת מוצח והרי זה כמחשב להקטיר כזית מן האימורים חוץ לזמנו שנעשה פיגול בכך. וחקר עוד בדין נסכים עצמם לשיטת רבי מאיר הסובר שהמחשב בשעת השחיטה להקריב הנסכים למחר הרי זה פיגול, האם דווקא אם חישב על כל השלשה לוגין כיון שניסוך של פחות מכך אינו נחשב ניסוך, או שנאמר שמחשבת פיגול אינה צריכה להיות דווקא על דבר שיש בו דין ניסוך אלא כל שחישב על אכילת מוצח חוץ לזמנו פיגול ומכיון שאכילת מוצח הינה בכזית יש כאן